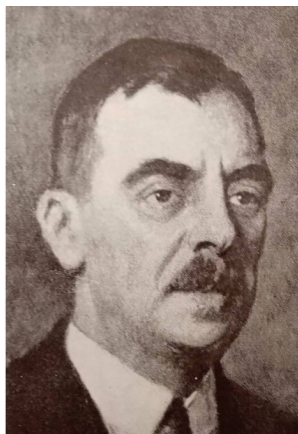

140 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ПРОФ. Д-Р НИКОЛА БОЕВ 140TH ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF PROF. DR NIKOLA BOEV

Проф. д-р Никола Христов Боев е роден на 25.06.1886 г. С право може да се каже, че той е един от гигантите в зората на нашата медицинска и академична история. Той за първи път у нас, съвместно с проф. Янишевски, имайки личен патологоанатомичен опит, създава хистопатологична лаборатория при Невро-психиатричната университетска клиника. Той е един от тези, които слагат началото на миелографията, енцефало- и вентрикулографията, цистерналната пункция и др., като подготвя пътя за развитието на неврохирургичната дейност у нас. Заедно с проф. Сахатчиев създава електроенцефалографската диагностика в България, въвежда колоидните проби и други изследвания на ликвора. Разработва основни проблеми на невропатологията, патофизиологията на нервната система и др.

Завършва през 1912 г. Медицинския факултет в Монпелие (Франция). От 1912 до 1919 г. (с прекъсвания) е на военна служба и участва в Балканската и (I световна война. Награден е с офицерски кръст за храброст и орден за военни заслуги с лента. През декември 1913 г. е назначен за околийски лекар в с. Новоселци – Софийско, а в началото на 1914 г. – за ординатор II степен в психиатричното отделение на Александровска болница. Така на 27-годишна възраст започва неговата кариера в тази болница, където, с някои прекъсвания, работи до края на живота си. От 1921 до 1923 г. е просектор (гл. асистент) в Катедрата по патология. През 1923 г. д-р Боев постъпва като асистент (от 1924 г. – главен асистент) в Невро-психиатричната клиника на Катедрата по нервни болести, където през 1931 г. е избран за частен хоноруван доцент. От 1927 до 1928 г. и през 1932 г. Боев специализира нервни болести при Pr. Guillaing, психиатрия при Pr. H. Claude и патология на нервната система при Pr. J. Bertrand във Франция.

Научните интереси на Н. Боев в областта на неврологията започват още по време на неговото следване – 1911 г., когато като interne в психиатричната болница Mondnerguesles-Roses в Монпелие разработва докторска теза, посветена на хореичния синдром ("Du role de l'écorce cérébrale dans la production des syndromes choreiques", Montpellier, 1912, с. 42). По-късно, вече като асистент в Невро-психиатричната университетска клиника, Боев взема дейно участие в изследванията на проф. Янишевски върху пандемията от енцефалит (летаргичен енцефалит на Фон Економо), избухнала по време на I световна война. Още в първите си работи, посветени на хващателния рефлекс (1925), синдрома на Гилен-Баре, латералната амиотрофична склероза и псевдобулбарните парализи (1928), авторът проявява характерните за него черти на внимателно наблюдение и точен анализ (по думите на акад. Узунов). През 1930 г. Боев публикува работата си "Биологични реакции, сифилис и парасифилис на нервната система". Върху огромен клиничен материал (над 3000 болни) авторът показва не само

1886-1950

качествата на зрял клиницист и учен, но и на лекар, откликващ на обществени здравни проблеми. Ключова в изследванията му е публикацията "Тумор на гръбначния мозък – точно локализиран чрез Lipiodol" (Бълг. клиника, 3, 1930-31, № 7, 405-409). В ползотворната научна работа на проф. Боев най-голям принос към българската неврология, неврохирургия и невропатология, според мен, са изследванията му върху мозъчните тумори. В две брилянтни монографии той разработва не само клиниката и морфологията на мозъчните тумори, но дава и своя класификация, както и прави експериментални проучвания ("Тумори на мозъка. Анатомопатологични, клинични и експериментално-патологични приноси", С., печ. Художник, 1933, и "Хистолого-клинични съотношения при мозъчните тумори", С., печ. Художник, 1938). Като учен

Боев проявява интерес и към терапията на шизофренията, лечението на болката (голям съвременен проблем), механизма на пиротерапията (създава оригинален метод – 1939). Едни от последните му работи са твърде интересните проучвания върху миоклонията и вегетативната нервна система, увенчани с две монографии: "Функционална деградация на контактната сетивност" (Год. Мед. факултет, 1945-46) и "Нервно-вегетативни корелации и дисфункции" (общи основи на функционалната вегетативна патология) (Год. Мед. факултет, 1946-47). Лебедовата песен на учения и преподавателя Боев е учебникът „Невропатология“ (I част), който излиза от печат през 1950 г.

Педагогическа работа Боев започва през 1921 г. в Катедрата по патологична анатомия, а след 1923 г. преминава, в Катедрата по нервни и психични болести. От 1931 г. чете лекции като частен доцент. Те "не блесят с външни ефекти, но са дълбоко съдържателни, стегнати и пропити с личен опит" (акад. Узунов). След внезапната и драматична смърт на проф. Янишевски и доц. Кръстников (и двамата умират през 1936 г.) Боев чете лекциите както по неврология, така и по психиатрия (1936-1941 г.). Той води и практически занятия със студентите, стажантите и специализиращите лекари при леглото на пациента. Педагогическата му дейност излиза извън програмата на университетския курс – участва в курсовете за подготовка на лекари специалисти по неврология, психиатрия и неврохирургия. През 1947 г. е избран за професор.

Години наред проф. Боев е един от малцината специалисти невролози у нас и като такъв е търсен за консултант както в столицата, така и в провинциалните градове. Особено много е търсен като съдебен експерт и в тази си дейност е показал висок професионализъм и етичност.

В заключение може да се каже, че проф. Никола Боев е "първият българин, който се посвещава изключително на невропатологията, този сравнително млад клон от нашата наука. В тази си дейност той е преодолявал много трудности, наиздавал тенденции и въобще изостаналостта на нашата наука и медицина" (акад. Г. Узунов).

Проф. д-р Севдалин Начев, дмн